

Sygn. akt III KRS 21/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Wróbel (przewodniczący)

SSN Jolanta Frańczak

SSN Dawid Miąsik (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania M. Z.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa z 7 kwietnia 2017r. w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w [...], ogłoszonym w Monitorze Polskim, z udziałem M. B.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 września 2017 r.,

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Krajowa Rada Sądownictwa (Rada) uchwałą z 21 czerwca 2016 r., postanowiła przedstawić Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w [...] kandydaturę Pana M.B., od której to uchwały odwołanie wnieśli Pan M. M. i Pani M.Z..

Sąd Najwyższy wyrokiem z 13 grudnia 2016 r., III KRS 33/16 (LEX nr 2186583) oraz z 26 stycznia 2017 r., III KRS 35/16 (LEX nr 2252196) uchylił zaskarżoną uchwałę Rady w części dotyczącej przedstawienia Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w [...] kandydatury Pana M.B. oraz nie przedstawienia Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w [...] kandydatury Pana M. M. i Pani M.Z. i sprawę w tym zakresie przekazał Radzie do ponownego rozpoznania.

W ocenie Sądu Najwyższego, uzasadnienie zaskarżonej uchwały nie pozwalało na stwierdzenie, czy Rada przy ocenie kandydatów wszechstronnie rozważyła wszystkie okoliczności sprawy, przy zastosowaniu przejrzystych, jednolitych i sprawiedliwych kryteriów. Gdy o jedno wolne stanowisko ubiega się kilka osób Rada ma obowiązek wyjaśnić jakie kryteria ocenne brała pod uwagę, dokonując wyboru najlepszego kandydata. Sąd Najwyższy zwrócił także uwagę na rozbieżności między ustaleniami faktycznymi a motywami jakimi kierowała się Rada przy wyborze rekomendowanego kandydata oraz niemożność wywnioskowania z uzasadnienia zaskarżonej uchwały dlaczego kwalifikacje zawodowe wybranego kandydata są lepsze od kwalifikacji kontrkandydatów, ani niedoprecyzowanie na czym Rada opiera twierdzenie, że wybrany kandydat posiada większe i bardziej zróżnicowane doświadczenie zawodowe. Przyjęta konstrukcja uzasadnienia uchwały uniemożliwia jej właściwą kontrolę w zakresie dopełnienia przez Radę obowiązku rozważenia wszystkich istotnych okoliczności sprawy, bowiem nie wyjaśnia zasadniczych powodów, dla których kandydatury skarżących są gorsze od wybranego kandydata.

W toku postępowania mającego na celu ponowne rozpoznanie sprawy, na posiedzeniu 3 kwietnia 2017 r. Zespół członków Krajowej Rady Sądownictwa (Zespół) zapoznał się ze zgromadzoną w sprawie dokumentacją, a także wyrokami Sądu Najwyższego: z 13 grudnia 2016 r., III KRS 33/16 oraz z 26 stycznia 2017 r., III KRS 35/16 i stwierdził, że zgromadzone materiały nie są wystarczające do zajęcia stanowiska. Zespół, bezwzględną większością głosów, postanowił wystąpić do Rady z wnioskiem o wyrażenie zgody na wysłuchanie w siedzibie Rady: Pani

sędzi E. K. wizytatora do spraw karnych Sądu Okręgowego w [...], Przewodniczącego Wydziału w Sądzie Okręgowym w [...], do którego przeznaczone jest wolne stanowisko sędziowskie oraz Pana sędziego M. K., który przewodniczył, jako Prezes Sądu Apelacyjnego w [...], obradom Zgromadzenia Przedstawicieli Sędziów Apelacji [...] w dniu 22 kwietnia 2016 r. Po wyrażeniu przez Radę zgody na posiedzeniu 6 kwietnia 2017 r. Zespół wysłuchał zaproszone osoby, omówił wszechstronnie zgromadzone w sprawie materiały, uznał je za wystarczające i po przeprowadzeniu narady nad kandydaturami wszystkich uczestników postanowił bezwzględną większością głosów rekomendować Radzie kandydaturę Pana M.B..

W uzasadnieniu stanowiska Zespół wskazał, że za rekomendowaniem kandydatury Pana M.B. przemawiają, oceniane łącznie: bardzo dobra ocena kwalifikacyjna, dotychczasowe doświadczenie zawodowe, w tym w szczególności umiejętne łączenie obowiązków orzeczniczych w Sądzie Rejonowym w [...] z pracą, w ramach delegacji, w III Wydziale Karnym Sądu Okręgowego w [...], a także zdecydowanie najwyższe poparcie Zgromadzenia Przedstawicieli Sędziów Apelacji [...].

Po wszechstronnym rozważeniu całokształtu okoliczności sprawy uchwałą z 7 kwietnia 2017 r., nr 143/2017 Rada postanowiła przedstawić Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w [...] kandydaturę Pana M.B. - Sędziego Sądu Rejonowego w [...] oraz nie przedstawiać Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w [...] kandydatur Pana M. M. - sędziego Sądu Rejonowego w [...] i Pani M.Z. - sędziego Sądu Rejonowego w [...].

Pan M.B. uzyskał bardzo dobrą ocenę kwalifikacji sporządzoną przez Panią E.K. - sędziego wizytatora do spraw karnych Sądu Okręgowego w [...], z której wynika, że wszystkie uzasadnienia sporządził on w terminie ustawowym. Ponadto w badanym okresie do sądu drugiej instancji wniesiono apelacje w 18 sprawach z referatu opiniowanego. Rozpoznano apelacje wobec 22 osób. W 16 (73%) przypadkach utrzymano zaskarżony wyrok w mocy, w 4 (18%) zmieniono zaskarżony wyrok, a w 1 (4%) zaskarżony wyrok uchylono i postępowanie

umorzono z uwagi na przedawnienie karalności. Opiniująca stwierdziła, że w zakresie postępowania odwoławczego i wskaźników stabilności orzecznictwa kandydat osiągnął lepsze wyniki od wyników sędziego w VII Wydziale Karnym Sądu Rejonowego w [...] oraz sędziego w okręgu. W konkluzji wyraziła pogląd, że poziom wiedzy, biegłość w stosowaniu prawa w praktyce, stabilność orzecznictwa, wyniki postępowania odwoławczego, pracowitość, systematyczność w podejmowaniu czynności świadczą o tym, że Pan M.B. bardzo dobrze wykonuje swoje obowiązki. Jej zdaniem powyższe oraz doświadczenie kandydata w pracy na stanowisku sędziego sądu rejonowego oraz w pełnieniu funkcji zastępcy przewodniczącego wydziału przekonują, że posiada on kwalifikacje niezbędne do pracy na stanowisku sędziego sądu okręgowego.

Pani M.Z. uzyskała dobrą ocenę kwalifikacji sporządzoną przez Panią E.K. - sędziego wizytatora do spraw karnych Sądu Okręgowego w [...], z której wynika, że na 72 uzasadnienia orzeczeń 61 (84%) sporządziła w terminie ustawowym, 3 (4%) w terminie powyżej miesiąca i 8 (10%) w terminie powyżej miesiąca nie dłuższym niż dwa miesiące. Ponadto w badanym okresie do sądu drugiej instancji wniesiono 45 apelacji w sprawach z referatu opiniowanej. Rozpoznano apelacje wobec 56 osób. W 28 (50%) przypadkach utrzymano zaskarżony wyrok w mocy, w 13 (23%) zmieniono zaskarżony wyrok i w 9 (16%) zaskarżony wyrok uchylono i sąd odwoławczy np. przekazał sprawę do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji. W konkluzji sędzia wizytator wyraziła pogląd, że pracowitość, staranność i systematyczność wykonywanych czynności, znajomość prawa karnego materialnego i procesowego, umiejętność stosowania prawa w praktyce oraz dobry poziom orzecznictwa, a także piętnastoletnie doświadczenie zawodowe w pełnieniu obowiązków asesora sądowego i sędziego sądu rejonowego pozwalają na przyjęcie, że Pani M.Z. spełnia warunki konieczne do pracy na stanowisku sędziego sądu okręgowego.

Przy podejmowaniu decyzji Rada kierowała się ocenami kwalifikacyjnymi oraz doświadczeniem zawodowym kandydatów.

Pan M.B. ma zróżnicowane doświadczenie zawodowe zdobyte w pracy na stanowisku: starszego referenta do spraw prawnych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w [...], specjalisty do spraw prawnych w spółce prawa

handlowego, praktykanta-asystenta sędziego i asystenta sędziego w IV Wydziale Karnym-Odwoławczym Sądu Okręgowego w [...] oraz etatowego aplikanta sądowego. Ponadto od blisko dziesięciu lat wykonuje obowiązki orzecznicze - początkowo jako referendarz sądowy, a następnie jako sędzia (od 5 września 2011 r. pełni funkcję Zastępcy Przewodniczącego Wydziału Wykonywania Orzeczeń) - w Sądzie Rejonowym w [...], przy czym od 15 marca 2015 r. z powodzeniem łączy pracę w tym Sądzie z orzekaniem w ramach delegacji w III Wydziale Karnym Sądu Okręgowego w [...]. Niezależnie od powyższego Pan M.B. od ponad dziesięciu lat jest wykładowcą w Społecznej Akademii Nauk w [...], jego kwalifikacje zawodowe zostały bardzo dobrze ocenione w sporządzonej na potrzeby niniejszego postępowania nominacyjnego ocenie, w której podkreślono poziom zdobytej wiedzy, biegłość w stosowaniu prawa w praktyce, stabilność orzecznictwa, wyniki postępowania odwoławczego oraz pracowitość i systematyczność w podejmowaniu czynności.

Rada, mając na uwadze oceny kwalifikacyjne uzyskane przez wszystkich uczestników tej procedury nominacyjnej oraz wszechstronnie analizując całą dotyczącą ich kandydatur dokumentację, uznała, że kandydaci, którzy nie zostali przedstawieni Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie, na podstawie zgromadzonych i ocenionych łącznie materiałów sprawy, nie wypełniają w stopniu wyższym niż Pan M.B., ocenianych łącznie, kryteriów wyboru wymienionych w art. 35 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 976, dalej jako ustawa o KRS).

Rada uwzględniła, że kandydaci, którzy nie zostali przedstawieni Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej z wnioskiem o powołanie mają wprawdzie dłuższy staż zawodowy niż Pan M.B., jednakże nie posiadają takiego - jak przedstawiany kandydat - doświadczenia zawodowego w orzekaniu w sądzie okręgowym w ramach długoterminowej delegacji. Rada uznała, że krótszy staż zawodowy Pana M.B. nie może być czynnikiem obniżającym bardzo wysoką ogólną ocenę jego kandydatury. Kandydat ten spełnia wszelkie wymagania ustawowe, w tym także w zakresie długości wymaganego stażu pracy, stawiane osobom ubiegającym się o stanowisko sędziego sądu okręgowego, a całokształt okoliczności sprawy przemawia za wyższością jego kandydatury nad pozostałymi.

Pan M.B. blisko dziesięcioletnie wykonywanie obowiązków orzeczniczych na stanowisku referendarza sądowego i sędziego sądu rejonowego z powodzeniem łączy od wielu lat z pracą w charakterze wykładowcy w Społecznej Akademii Nauk w [...]. Od marca 2015 r. powyższe obowiązki efektywnie łączy z orzekaniem w ramach delegacji w III Wydziale Karnym Sądu Okręgowego w [...].

Rada uwzględniła również poparcie środowiska sędziowskiego, w zakresie którego to kryterium wybrany kandydat ma również zdecydowaną przewagę nad pozostałymi uczestnikami postępowania nominacyjnego.

Odwołanie od powyższej uchwały wniosła Pani M. Z. (skarżąca), zaskarżając ją w zakresie, w jakim orzeka o przedstawieniu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w [...] kandydaturę Sędziego M.B. oraz w zakresie, w jakim orzeka o nieprzedstawieniu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosku o powołanie na wymienione stanowisko mojej osoby, to jest Sędziego Sądu Rejonowego w [...] – M. Z. i wniosła o jej uchylenie i przekazanie Radzie do ponownego rozpoznania.

Zaskarżonej uchwale skarżąca zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest art. 33 ust. 1 w zw. z art. 35 ust. 2 ustawa o KRS przez:

- a) sprzeczną z prawem, dowolną oraz sprzeczną ze zgromadzonym materiałem dowodowym ocenę kandydatury odwołującej się na stanowisko sędziowskie;
- b) dokonanie oceny bez dochowania obowiązku wszechstronnego rozważenia wszystkich okoliczności sprawy na podstawie udostępnionej dokumentacji;
- c) dokonanie oceny w oparciu o niejednakowe kryteria dla wszystkich uczestniczących w konkursie na wolne stanowisko sędziowskie;
- d) podjęcie uchwały w oparciu o pozaustawowe kryterium doboru kandydatów oraz w oparciu o sporządzoną na potrzeby postępowania ocenę kwalifikacji zainteresowanego dokonaną przez KRS, a przez to naruszenie art. 60 i art. 32 Konstytucji RP.

W uzasadnieniu skarżąca podniosła, że protokół z posiedzenia Zespołu potwierdza zarzuty stawiane przez nią w poprzednim odwołaniu, między innymi, iż w trakcie obrad Zgromadzenia Przedstawicieli Sędziów Apelacji [...] w dniu 22 kwietnia 2016 r., dotyczących prezentacji sylwetek kandydatów, sędziowie opuszczali salę obrad, a kworum obecne było tylko w momencie głosowania.

Sędziowie ci nie mogli się zapoznać także z materiałami dotyczącymi kandydatów, które miały być udostępniane członkom zgromadzenia pod adresem internetowym podanym na zawiadomieniu o zgromadzeniu: [...].pl, gdyż adres ten nie był w ogóle aktywny. W związku z powyższym skarżąca wniosła o przeprowadzenie dowodu, ile osób zapoznawało się materiałami dotyczącymi kandydatów na stanowisko sędziowskie przed obradami Zgromadzenia z dnia 22 kwietnia 2016 r. (z wyszczególnieniem czy przez udostępniony adres internetowy [...].pl, czy też osobiście w Sądzie Apelacyjnym w [...], ponadto czy adres [...] był w ogóle dostępny i czy można była otworzyć zgromadzone tam dokumenty, na okoliczność zapoznawania się członków Zgromadzenia z poszczególnymi sylwetkami, drogą zawodową i kwalifikacjami kandydatów na sędziego Sądu Okręgowego w [...]. Wniosła także o przesłuchanie jej samej i sędziego M. U. na okoliczność przebiegu Zgromadzenia Sądu Apelacyjnego z dnia 22 kwietnia 2016 r., a w szczególności opuszczania sali obrad przez członków Zgromadzenia podczas prezentacji kandydatur, gdyż w jej ocenie sędziowie nie mieli realnej możliwości zapoznania się z materiałami sprawy.

Skarżąca podniosła ponadto, że nie posiadała wiedzy o możliwości odbycia delegacji w Sądzie Okręgowym w [...], w związku z tym wniosła o zwrócenie się do Prezesa Sądu Okręgowego w [...], czy udostępnione było, a jeżeli tak to komu, ogłoszenie o możliwości podjęcia delegacji w Sądzie Okręgowym w [...] w III Wydziale Karnym, na którą to delegację został powołany sędzia M. B. Ponadto, jak podniosła skarżąca, z uwagi na obłożenie sprawami sędziowie Sądu Rejonowego w [...] z Wydziału Karnego nie byli i nadal nie są w ogóle brani pod uwagę przez kierownictwo Sądu Okręgowego w [...] przy delegowaniu sędziów do Sądu Okręgowego w [...] w Wydziałach Karnych.

Skarżąca nie zgodziła się także z oceną wystawioną jej przez sędziego wizytatora, gdyż jak podniosła zarzuty co do jakości jej uzasadnień nigdy wcześniej nie były podnoszone, a przy dokonywaniu oceny sędzia wizytator nie uwzględniła ilości badanych sprawy, które w zależności od kandydata znacznie się różniły.

Skarżąca zwróciła również uwagę, że legitymuje się obecnie ponad 15-stoletnim stażem orzeczniczym i była patronem wybranego kandydata w trakcie odbywania przez niego aplikacji sądowej. Ciągłe podnosi swoje kwalifikacje

zawodowe i rozwija się w zakresie prawa karnego.

W odpowiedzi na odwołanie Rada wniosła o oddalenie go w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie nie ma uzasadnionych podstaw.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do podniesionego przez skarżącą, jedynie w uzasadnieniu odwołania, zarzutu naruszenia art. 60 Konstytucji RP Sąd Najwyższy uznaje go za bezzasadny. Dobrem chronionym przez ten przepis - przy uwzględnieniu art. 32 Konstytucji - jest jawność i transparentność zasad i reguł postępowania przy określaniu wymagań związanych z objęciem urzędu sędziego. Rada podjęła zaskarżoną uchwałę na podstawie obiektywnych, wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały kryteriów, bez dyskryminacji któregośkolwiek z uczestników postępowania, z wyłączeniem arbitralności lub też dowolności dokonywanych ustaleń i wyrażonych ocen. Odwołanie wniesione przez skarżącą nie zawiera w istocie żadnych argumentów popierających sformułowany przez nią zarzut naruszenia art. 60 Konstytucji RP, stanowiąc jedynie polemikę z dokonany przez Radę wyborem.

Nie zasługują także na uwzględnienie zarzuty naruszenia art. 33 ust. 1 i art. 35 ust. 2 ustawy o KRS, bowiem w niniejszej procedurze nominacyjnej dochowane zostały wymogi określone w tych przepisach, gdyż Rada dokonała szczegółowej i wnikliwej analizy zgromadzonego w sprawie materiału i zawarła wysnute z tej analizy wnioski w uzasadnieniu uchwały.

Niezasadne jest zgłaszanie zastrzeżeń dotyczące przebiegu posiedzenia Zgromadzenia Przedstawicieli Sędziów Apelacji [...] w dniu 22 kwietnia 2016 r. dopiero na etapie wnoszenia odwołania od uchwały Rady, o czym Sąd Najwyższy wypowiedział się już w wyroku w sprawie III KRS 35/16, szczególnie, że skarżąca nie uprawdopodobniła nawet powyższego zarzutu.

Również podnoszony przez skarżącą brak wiedzy o możliwości ubiegania się o delegację do pełnienia obowiązków sędziego Sądu Okręgowego w [...] nie może mieć wpływu na wynik tego postępowania nominacyjnego. Dokonując wyboru najlepszego spośród kandydatów, Rada bierze pod uwagę zdobyte przez nich

doświadczenie zawodowe. Nie jest natomiast rolą Rady ustalanie powodów, dlaczego ich dotychczasowa droga zawodowa miała taki a nie inny przebieg.

Nie zasługuje również na uwzględnienie zarzut nieczytelności i nierzetelnego ocenienia kandydatury odwołującej się jako zaledwie dobrej przez sędzię wizytatora. Wskazane przez skarżącą w odwołaniu argumenty, tj. wyższy wpływ spraw, liczba rozpoznanych spraw i ich charakter, a także liczba rozpoznanych apelacji nie przesądzały same w sobie o poziomie jej kwalifikacji ani tym bardziej nie deprecjonowały kwalifikacji wybranego kandydata. Całościowa ocena pracy i kwalifikacji skarżącej wypadła gorzej w porównaniu z oceną kandydata wybranego przez Radę.

Rada, w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały, uzasadniła decyzję o uznaniu kandydatury M. B. za wypełniającą kryteria wyboru w stopniu wyższym niż kandydatura skarżącej, wskazując łącznie na jego pracę orzeczniczą w Sądzie Rejonowym w [...], aktualną delegację do orzekania w III Wydziale Karnym Sądu Okręgowego w [...] i pracę na Uczelni, ale także bardzo dobrą ocenę kwalifikacji i najwyższe poparcie Zgromadzenia Przedstawicieli Sędziów Apelacji [...]. Odwołująca się uzyskała niższą ocenę z egzaminu zawodowego, niższą (dobrą) ocenę kwalifikacji sędziego wizytatora oraz zdecydowanie niższe poparcie Zgromadzenia Przedstawicieli Sędziów Apelacji [...].

Sąd Najwyższy prezentował już w swoim orzecznictwie pogląd, że okoliczności, jakie spowodowały, że kryteria przybrały postać niekorzystną dla skarżącego, nie poddają się ocenie Sądu Najwyższego. Podobnie nie należy do oceny Sądu Najwyższego, dlaczego właśnie te kryteria miały udział w negatywnej decyzji Rady. Z punktu widzenia zgodności z prawem procedury decyzyjnej istotne jest to, że miały charakter wymierny i przemawiały na niekorzyść skarżącego (wyrok Sądu Najwyższego z 15 lipca 2009 r., III KRS 11/09, LEX nr 1001317).

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.